

Brzeziński, Mirosław

"Rodzina jako Kościół domowy", red. A. Tomkiewicz, W. Wieczorek, Lublin 2010 : [recenzja]

Studia Teologiczne 29, 515-517

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Rodzina jako Kościół domowy, A. Tomkiewicz, W. Wieczorek (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, ss. 633.

W rodzinie, w „tym domowym niejako Kościele rodzice przy pomocy słowa i przykładu winni być dla dzieci swoich pierwszymi zwiastunami wiary” (KK 11). Słowa te, z Konstytucji Dogmatycznej o Kościele *Lumen gentium*, przypominają nam myśli Ojców Kościoła ukazujące rodzinę chrześcijańską jako mały, czyli domowy Kościół, którego jednym z podstawowych zadań jest dzielenie się wiarą i przekazywanie jej poprzez słowo i przykład życia. Nakładem Wydawnictwa KUL została wydana książka *Rodzina jako Kościół domowy*, pod redakcją księdza Antoniego Tomkiewicza i księdza Włodzimierza Wieczorka. Publikacja ukazała się jako kolejny, IX tom wydawany w serii *Centrum Badań nad Rodziną*. Opracowanie to jest próbą, wydaje się, niewątpliwie, bardzo udaną ukazania rodziny właśnie jako wspólnoty domowego Kościoła. Jest ono bardzo szerokim i wieloaspektowym spojrzeniem na rodzinę jako domowy Kościół, a jednocześnie jest wyrazem troski Kościoła o małżeństwo i rodzinę. Istotne jest, by prawda o małżeństwie i rodzinie była głoszona, poznawana i realizowana w codziennym życiu i by w ten sposób budować Kościół – Lud Boży, oraz pomagać w pozytywnym rozwoju społeczeństwa, w kształtowaniu wartości społecznych.

Sami Redaktorzy w Słowie wstępnym ukazują jako cel niniejszej publikacji, którym jest określenie rodziny jako Kościoła domowego w dwóch aspektach. Pierwszy aspekt to rodzina w wymiarze *Ecclesia ad intra*, a więc rodzina we wspólnocie Kościoła, w dotychczasowej refleksji teologicznej. Drugi aspekt to *Ecclesia ad extra*, czyli rodzina – Kościół domowy w dialogu poza Kościołem, ze społeczeństwem i innymi wspólnotami. W ten sposób wyrażona jest istota i posłannictwo rodziny w wymiarze nadprzyrodzonym jak i doczesnym.

Niniejsza publikacja podzielona jest na pięć części, z których każda podejmuje inny wymiar rodziny jako domowego Kościoła. Część pierwsza *Teologia rodziny jako domowego Kościoła*, to jedenaście artykułów, w których odnajdujemy biblijne i teologiczne podstawy rodziny jako domowego Kościoła (bp. S. Stefanek, G. Witaszek), genezę pojęcia «domowy Kościół» w tradycji patrystycznej (S. Longosz), poprzez wybrane aspekty teologii domowego Kościoła (M. Wyźlic, J. Bajda, K. Wojaczek, A. Nadbrzeżny). Dalej ukazane jest nauczanie Soboru Watykańskiego II na temat domowego Kościoła (bp. A. F. Dziuba), oraz na gruncie polskim Prymasa Tysiąclecia kard. Stefana Wyszyńskiego (A. Rynio). Część ta kończy się przedstawieniem ogólnej koncepcji domowego Kościoła (J. Sz. Szymczak), oraz aspektami desakralizacji rodziny (B. Czupryn).

W części drugiej *Rodzina w nauczaniu papieży*, mamy przedstawione nauczanie czterech papieży na temat rodziny, z podkreśleniem akcentów, na które w określonych momentach historycznych poszczególni papieży zwracali uwagę. I tak mamy nauczanie papieża Piusa XI, autora m.in. encykliki o chrześcijańskim małżeństwie *Casti connubi* (M. Ozorowski), papieża Piusa XII (W. Wieczorek), Jana Pawła II, nazywanego «papieżem rodzin» (Z. Zarembki), kończąc na myśli o Kościele domowym obecnego papieża Benedykta XVI (K. Koch). Część ta pozwala nam dostrzec przemianę i rozwój myśli papieskiej w tym zakresie.

W kolejnej części *Urzeczywistnienie Kościoła w rodzinie i poprzez rodzinę* Autorzy przechodzą od teorii do praktyki, która się w pełni rozwine w kolejnej, w pełni pastoralnej części. I tak część ta rozpoczyna się od ukazania zadań ewangelizacyjnych rodziny (bp. J. Szkodoń), poprzez ukazanie poszczególnych funkcji rodziny: kapłańskiej, królewskiej, prorockiej (Cz. Krakowiak, W. Nowak, W. Przygoda, K. Wolski, M. Chmielewski). Dalej podjęty jest aspekt wartości obecności osoby niepełnosprawnej w rodzinie (A. Tomkiewicz), oraz życia duchowego rodziny (M. Brzeziński).

Czwarta część, to kontynuacja tematyki rozpoczętej wcześniej i przedstawia *Aspekty pastoralne Kościoła domowego*. Pierwsze artykuły dotyczą katechezy i głoszenia słowa (S. Dziekański, Cz. Murawski), elementów wychowania w rodzinie, chrześcijańskiego, moralnego, religijnego (W. Rzepa, J. Zimny, J. Kamiński). Następnie podjęte są tematy rodziców jako duszpasterzy w rodzinie – Kościele domowym (A. Rębacz), roli dziadków w budowaniu Kościoła domowego (bp. G. Kaszak), oraz trudnej sytuacji obecności w rodzinie osoby w terminalnej fazie życia (M. Kalinowski). Część ta kończy się wskazaniem roli, jaką mają do spełnienia we wsparciu rodziny i jej rozwoju, ruchy, stowarzyszenia, wspólnoty (W. Śmigiel).

Publikacja, w części ostatniej, piątej, kończy się ukazaniem *Aspektów społecznych Kościoła domowego*. Pierwsze artykuły dotyczą różnych elementów wpływających na kształtowanie się życia małżeńskiego i rodzinnego, takich jak osobowość, religijność, miłość, (R. Jaworski, M. Z. Stepulak, M. Ryś). Kolejny paragraf poświęcony jest znaczeniu wychowania seksualnego w rodzinie (U. Dudziak), trosce o zdrowie (H. Wujkowska), znaczeniu wychowania i samowychowania w rodzinie (K. Chałas). Następnie mamy ukazane różne aspekty relacji, które moglibyśmy ująć ogólnie jako relacja pomiędzy rodziną – domowym Kościołem a państwem i wpływowi, jakie Państwo ma na życie rodziny (M. Smereczyńska, J. Koperek, A. Koperek, A. Zadroga, P. Jaroszyński). Część ta kończy się ukazaniem roli, jaką mają do spełnienia środki społecznego przekazu w tworzeniu rodziny – wspólnoty osób (J. Jęczeń).

Jak widzimy, zakres tematyczny i wieloaspektowość podjętego tematu jest niewątpliwie ogromnym atutem i zaletą niniejszej publikacji. Ukazanie rodziny jako domowego Kościoła w historycznym rozwoju myśli teologicznej, nauczania Kościoła, jej obecności w duszpasterskim życiu Kościoła, w życiu społeczeństwa i zadań, jakie ma do spełnienia zarówno wewnątrz wspólnoty, którą tworzy, we wspólnocie Kościoła i w życiu społecznym. Temat jest podjęty w różnych dziedzinach; teologicznej, społecznej, psychologicznej. Zaletą niniejszego opracowania jest także to, iż przy jego współtworzeniu brali udział przedstawiciele różnych środowisk naukowych (Instytutu Nauk o Rodzinie, Instytutu Teologii Pastoralnej i Katechetyki, jak też innych Instytutów i Wydziałów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Instytutu Studiów nad Rodziną, i innych Wydziałów Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie), księży biskupi zaangażowani w duszpasterstwo rodzin, i związani z Papieską Radą ds. Rodziny, członkowie Rady ds. Rodziny Konferencji Episkopatu Polski, duszpasterze rodzin, świeccy zaangażowani w pracę na rzecz małżeństwa i rodziny w wymiarze politycznym, społecznym, duszpasterskim, w ruchach i organizacjach pozarządowych, których możemy nazwać «znawcami tematu». Wartość tej pozycji docenił już w swoich liście, zamieszczonym w niniejszej publikacji Przewodniczący Rady ds. Rodziny Konferencji Episkopatu Polski, ks. biskup Kazimierz Górny, wyrażając wdzięczność redaktorom publikacji i autorom poszczególnych opracowań tematycznych. Biskup Górny zwraca uwagę na potrzebę przypominania prawdy o małżeństwie i rodzinie, co jest założeniem i celem niniejszej publikacji, w świecie coraz większych i wzmożonych ataków przeciwko życiu i trwałemu małżeństwu. Jest ona swoistym «wołaniem» o program prorodzinny w naszym Kraju, i uszanowanie praw, jakie przysługują rodzinie i każdej osobie ludzkiej, by żyć i szanować jej godność od momentu poczęcia do naturalnej śmierci.

Zaletą tej pozycji jest również to, że może ona służyć celom naukowym, być pomocą w codziennej posłudze duszpasterskiej na rzecz małżeństwa i rodziny, jak też może być pomocą samym małżeństwom i rodzinom w odkrywaniu, i poznawaniu prawdy o małżeństwie i rodzinie, o roli rodziny w życiu Kościoła, oraz w rozwoju życia duchowego i w realizacji powołania do świętości.

Ks. Mirosław Brzeziński